

6

1

PENGHARGAAN

ULASAN SOSIAL DAN PESIHATAN TRANSEKSUAL

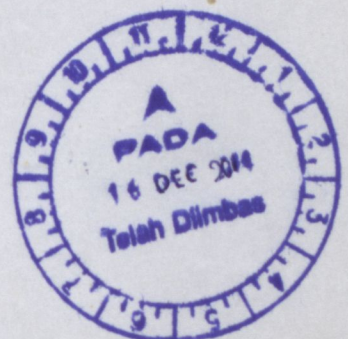
KHAIRUDDIN YUSOF
Professor & Ketua

LOW WAH YUN
Pensvarah

WONG YUT LIN
Pensvarah

Obstetrik & Ginekologi
Fakulti Perubatan
Universiti Malaya
59100 KUALA LUMPUR

Disediakan untuk "Seminar Mak Nyah"
diadakan di Pusat Bahasa, Universiti Malaya
24hb-25hb Oktober, 1987

PENGHARGAAN

Saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Kementerian Kebajikan Masyarakat Wilayah Persekutuan atas sumbangannya terhadap kajian sosial transeksual. Kami ingin, terutamanya sekali, memberikan penghargaan atas bantuan yang telah diberikan oleh bekas Pengarah Kementerian Kebajikan Masyarakat Wilayah Persekutuan, Encik Wan Azmi b. Ramli dan Pengarah sekarang, En. Wong Sui Leong, dan saya tidak melupai juga usaha-usaha gigih dan kesabaran yang telah disumbangkan oleh Pegawai Kebajikan, En. Mohd. Ali bin Hj. Mahmud.

Terima kasih kami yang istimewa juga diberikan kepada Yang DiPertua Persatuan Mak Nyah, kerana membantu kami mengerahkan ahli-ahlinya ikut serta dalam kajian ini. Kami juga ingin menyampaikan ucapan terima kasih kepada semua tujuh-puluh tiga orang responden atas kerjasama mereka dan kesanggupan mereka menyertai kajian ini.

PENDAHULUAN

Transeksualisma adalah satu bidang penyelidikan yang masih diabaikan. Penerangan yang salah dan kekurangan maklumat umum dalam bidang ini nyata kelihatan dalam profesyen perubatan dan orang awam biasa. Justru itu, adalah perlu menyebarkan maklumat mengenai sindrom transeksualisma. Memandang kepada kekurangan pengetahuan kita mengenai transeksualisma ini sekarang, dan sedikit sangat karya-karya saintifik yang telah diterbitkan di negara kita tentang masalah ini, kertas kerja ini menumpukan pandangan kepada aspek-aspek sosial dan kesihatan transeksual-transeksual yang berdaftar dengan Kementerian Kebajikan Masyarakat.

Keinginan lelaki memperlihatkan dan mengambil peranan jantina yang sebaliknya telah diakui semenjak perbakala lagi (Pauly 1965; Green 1966). Di negara kita, selepas publisiti dalam tahun-tahun kebelakangan ini berkenaan pembedahan "tukar seks" bagi transeksual dalam media-massa, isu transeksualisma menimbulkan tentangan yang meluas dalam berbagai perkara seperti dari segi etika, saintifik, agama dan undang-undang. Nampaknya adalah wajar menumpukan masa untuk membuat penyelidikan atas masalah ini dalam usaha membekalkan beberapa asas yang berkenyataan untuk memberikan rawatan terhadap transeksual. Selain daripada soalan rawatan ini, adalah juga wajar bagi kajian ini dari segi masalah-masalah teori asas. Sungguhpun transeksual-transeksual ini, dari segi fizikalnya normal, namun demikian, mereka percaya bahawa

sifat batin mereka sebenarnya seks sebaliknya; mereka mendakwa merasai seperti seorang yang mempunyai seks sebaliknya, tetapi berfikir bahawa tubuh badan entah bagaimana, dengan kesilapan semulajadi, telah berkembang secara tak normal, dan tidak mengikut sebagaimana sifat mereka yang sebenar (Hoenig et al, 1964; Walinder 1968). Wujudnya orang-orang yang mempunyai pengamatan yang terherat dan subjektif dari segi identiti seks mereka seperti ini, membukakan peluang untuk mengkaji masalah keseluruhan tentang bagaimana manusia biasanya mendapat deria, mereka sebagai lelaki atau perempuan. Deria sama ada sebagai lelaki atau perempuan ini bukanlah hanya satu fungsi beberapa sebaliknya, adalah satu hasil psiko-biologi yang kompleks (Worden & Marsh, 1955).

Pengenalan Seks

Tujuh kriteria untuk menetapkan identiti seks (Money 1963) ialah:

- 1) Seks kromosom (lelaki normal 46/xx dan perempuan normal 46/xy).
- 2) Seks gonad (struktur histologi bagi ovari dan testis).
- 3) Fungsi Hormon
- 4) Morfologi genital dalam
- 5) Morfologi genital luar dan imej tubuh
- 6) Seks yang diumpukkan
- 7) Pembezaan psikoseks

Dalam transeksualisma, tidak ada bukti keabnormalan dalam lima yang pertama dari variabel-variabel ini dari seks yang diumpukkan menurut sebagaimana seks biologi. Walau bagaimanapun, terdapat satu gangguan besar dalam pembezaan psikoseks, terutama sekali dalam sfera identiti jantina (Schapira & Brierley, 1979).

PENGENALAN JANTINA

Ini merujuk kepada satu deria kemaskulinan atau kefeminan individu yang berbeza dari seks iaitu sebagai hasil tambah kepada atribut-atribut biologi yang menyumbang kepada menjadikan seorang lelaki atau seorang perempuan (Stoller, 1976). Stoller memikirkan identiti jantina sebagai terbit daripada interaksi tiga kuasa: biologi, biopsikik dan intrapsikik.

Komponen-komponen biologi adalah terbitan daripada pengaruh endoktrin prenatal. Faktor-faktor biopsikik termasuk peneraan dan pelazinan dan intrapsikik melibatkan rumusan konflik oedipus. Identiti jantina transeksual-transeksual adalah tak berkongruen oleh itu berlawanan dengan seks biologi dan anatomi, berbanding dengan homoseksual dalam mana ia mungkin bebas tetapi tak berkongruen.

Justru itu, identiti jantina adalah kedua-duanya terkedalam; kesedaran peribadi dan keyakinan seseorang itu mengenai seksnya sendiri beserta dengan pernyataan ramai tentang keyakinan internal itu. Identiti jantina boleh jadi lelaki, perempuan atau meragukan.

TAKRIF

Sementara masyarakat mungkin ingin mengkategorikan transeksual, transevestit an homoseksual sebagai penyimpang seks, walau bagaimanapun terdapat perbezaan-perbezaan tingkah laku dan sikap yang nyata antara berbagai kumpulan ini. Transeksualisma

kerap kali dikelirukan dengan transvestisma dan homoseksualiti. Yang demikian, satu takrif yang jelas bagi berbagai sindrom-sindrom ini adalah paling penting bagi seseorang untuk memperbezakan berbagai keadaan ini.

TRANSEKSUALISMA

Ini dari segi klinik diistilahkan sebagai distoria jantina/sindrom tak memuaskan (Belli, 1978) dan juga dikenali sebagai gangguan psikoseksual dalam bentuk gangguan identiti jantina. Dalam transeksualisma, keyakinan, terkedalam identiti jantina - deria mengetahui seks yang mana kepunyaan seseorang itu, misalnya, kesedaran bahawa "Saya adalah seorang lelaki" atau "Saya adalah seorang perempuan" dan pengesahan awamnya - "Tiap-tiap satu yang dikatakan atau dilakukan oleh seseorang itu adalah tak kongruen dengan kenyataan anatomi dan fisiologi" (Money & Walker, 1977). Satu ungkapan biasa yang selalu digunakan oleh transeksual-transeksual lelaki ialah "Saya adalah seorang perempuan yang terperangkap di dalam tubuh seorang lelaki" dan bagi seorang transeksual perempuan pula adalah sebaliknya.

Lukianowicz (1959) memberikan satu takrif dengan kriteria seperti berikut:

- 1) Kemahuan memakai pakaian seks yang sebaliknya
- 2) Keinginan dianggap, dan diterima secara sosial sebagai seorang anggota seks yang sebaliknya, dan
- 3) Satu gesaan yang berterusan untuk menjalani "pembedahan penukaran" misalnya, mengadakan satu perubahan anatomi seks semula jadi.

Peperiksaan Undang-Undang
Universiti Malaya

Transeksualisma adalah dicirikan (selain daripada kemahuan berpakaian silangan) oleh gesaan morbid untuk perubahan anatomi seks dan sekiranya gesaan ini dihampakan, ia boleh mendatangkan tindakbalas psikoneurosis yang terok, suramutilasi dan malah bunuh diri.

TRANSVESTISMA

Transvestisma, secara literal bermakna, memakai pakaian silangan. Transvestisma tidak mempunyai keinginan menjadi perempuan tetapi mahu kelihatan sebagai perempuan sekurang-kurangnya ada kalanya ia berbuat demikian. Terdapat kemahuan mendesak untuk memakai beberapa atau semua pakaian seks yang sebaliknya dan memainkan sekurang-kurangnya sebahagian daripada peranan yang dimainkan oleh seks sebaliknya (Bowman & Engle, 1960). Adalah kerap diamalkan untuk perangsangan seks umum individu atau untuk menolong dalam pencapaian orgasma (Smith, 1971). Memakai pakaian perempuan yang sebenar adalah faktor penting dan amalan ini kerap kali mempunyai aspek fetis.

Seorang transvestit memikirkan dirinya secara dasarnya adalah seks biologi (American Psychiatric Association, 1980). Ia memakai pakaian silangan kerana ia adalah ghairah dari segi seks dan bukan kerana ia menganggap dirinya sebagai tergolong dalam kumpulan seks sebaliknya (Pauly, 1968). Organ seksnya adalah sumber kepuasan, dan yang demikian tidak berhasrat untuk menghapuskan (Meyers, 1970).

HOMOSEKSUALITI

Homoseksualiti adalah ditakrifkan sebagai tarikan seks terhadap mereka yang sama seks. Sungguhpun transeksualisma akan mempunyai komponen-komponen homoseksualiti, mereka tidak mengenalkan diri mereka sebagai homoseksual-homoseksual. Transeksual-transeksual ini mencari rakan-rakan heteroseks yang akan menerima mereka seperti yang mereka fikir bukannya seperti yang mereka kelihatan secara fizikal (Benjamin & Ihtenfeld, 1973). Mengikut Traitz (1980) "Seorang homosksual mengetahui dan percaya bahawa ia adalah mempunyai seks yang sama seperti orang yang tertarik kepadanya. Sebaliknya, transeksual menarik hati orang-orang yang seksnya berlawanan dengan seks yang ia percaya seks dirinya."

Tidak seperti transeksual-transeksual yang memperolehi sedikit kepuasan daripada organ-organ seksnya, homoseksual menikmati kederiaan dan perasaan genitalianya dan berasa kesal akan kehilangannya (Money & Walker, 1977). Homoseksual tidak mempunyai gangguan identiti jantina, dan justru itu, tidak mempunyai kemaluan untuk menjadi seks sebaliknya, tetapi secara psikoseksual adalah tertarik kepada seorang lain yang sama seks dengannya.

HERMAFRODITISMA

Hermafrodit ialah orang-orang yang dilahirkan dengan beberapa darjah seks yang meragukan secara anatomi dan fisiologi dan mereka adalah orang-orang yang tidak sepenuhnya lelaki dan tidak pula sepenuhnya perempuan (Money, Hampson & Hampson, 1957).

Mereka mempunyai testis yang berfungsi dan tisu ovari yang berfungsi. Mereka mungkin mempunyai:

1. Sama ada satu atau dua gonad dengan testis berfungsi dan tisu ovari (Ovotestis);
2. Satu ovotestis di sebelah dan satu ovari atau testis di sebelah dari satu lagi atau
3. Satu testis di sebelah dan satu ovari di sebelah yang lain.

Oleh yang demikian, mungkin kebanyakan daripada mereka adalah lelaki atau perempuan dan mungkin mempunyai rudimen-rudimen atau genital-genital internal dan eksternal yang berkembang sepenuhnya bagi kedua-dua seks (Bowman & Engle, 1960). Hermafrodit berbeza dari transeksual-transeksual, oleh itu pada hermafrodit juzukan seks individu adalah berlawanan, manakala pada transeksual individu adalah jelas menunjukkan seksnya yang tertentu.

Pendeknya, berbagai keadaan seperti ini adalah agak jelas antara satu dengan yang lain. Transeksual, sungguhpun secara fizikalnya adalah normal, mahukan seks diumpukkan semula kerana ia merasai bahawa ia telah dilahirkan ke dalam tubuh yang salah. Transvestit ingin memakai pakaian silangan tetapi tidak mempunyai kemahuan untuk menjadi seks sebaliknya. Homoseksual menarik hati orang-orang dari seksnya sendiri tetapi tidak mungkin menukarkan seksnya, manakala hermafrodit adalah meragukan tentang seksnya.

STATUS SURGERI UMPUKAN SEMULA SEKS DI MALAYSIA.

Surgeri umpukan semula seks adalah biasa juga dikenali sebagai Pembedahan Tukar Seks. Tujuannya ialah untuk mengubah anatomi kepunyaan transeksual supaya menyerupai seperti kepunyaan seks yang dikenal pastinya. Di Malaysia, surgeri umpukan semula seks yang pertama telah dilakukan dalam tahun 1974 (Utusan Melayu, 1974) dan di Singapura ialah dalam tahun 1971. (Tsoi, Kok & Long, 1977).

Sehingga hari ini, pembedahan masih dijalankan di Singapura. Walau bagaimanapun, di Malaysia, pembedahan seperti itu di larang bagi transeksual. Transeksual yang beragama Islam, adalah diingatkan bahawa sebagai hasil daripada fatwa rasmi (ketetapan agama) yang menyatakan bahawa surgeri umpukan semula seks pada transeksual-transeksual. Surgeri transeksual adalah bertentangan dengan Agama Islam, Hospital Universiti telah mengeluarkan satu surat pekeliling pada tahun 1983, yang melarang surgeri seperti itu. Fatwa itu ditulis seperti berikut:-

KEPUTUSAN PERSIDANGAN RAJA-RAJA PADA

24hb. FEBRUARI, 1983.

Majlis (Negeri-negeri yang mengambil bahagian sahaja) bersetuju dengan pendapat Jawatankuasa Fatwa berkenaan dengan pertukaran jantina dari lelaki kepada perempuan dan sebaliknya seperti berikut:-

- a) Pertukaran jantina dari lelaki kepada perempuan atau sebaliknya melalui pembedahan adalah haram dari segi syarak, dan
- b) Seseorang yang dilahirkan Khunsa Musyukil, iaitu manusia yang dilahirkan mempunyai dua alat kemaluan, lelaki dan perempuan, diharuskan pembedahan bagi mengekalkan salah satu alat jantina yang benar-benar berfungsi dapat digunakan mengikut keadaan yang sesuai.

Sumber: Jabatan Perdana Menteri (Bahagian Ugama), Jalan Perdana, Kuala Lumpur.

Transeksual bukan sahaja dilarang daripada menjalani operasi umpukan semula seks, tetapi ia juga dilarang daripada berpakaian silangan. Dengan itu, kita juga boleh membuat kesimpulan bahawa yang menunjukkan identiti/peranan jantina juga dilarang. Ini adalah kerana dalam ajaran agama Islam, "Nabi Muhammad melaknat lelaki yang menyerupai wanita dan sebaliknya" dan "Nabi melaknat lelaki yang berpakaian wanita, dan wanita yang berpakaian lelaki" (Karim, 1969).

Walau bagaimanapun, perlulah diingatkan bahawa tidak semua bentuk operasi umpukan semula seks dilarang bagi orang Islam. Persidangan Raja-Raja mempersetujui bahawa dalam kes hermafrodit, iaitu seorang yang mempunyai dua set genitalia yakni genitalia lelaki dan perempuan, operasi seperti yang dibenarkan.

Walau apa pun kedudukan operasi umpukan semula seks di negara-negara lain, kedudukan yang ditetapkan di Malaysia berikutan dengan keputusan Majlis Raja-Raja bahawa operasi umpukan semula seks daripada lelaki kepada perempuan dan sebaliknya menerusi operasi dilarang bagi transeksual Islam dari segi agama. Keputusan Persidangan Raja-Raja ini merupakan fatwa resmi bagi seluruh Malaysia.

KAJIAN SOSIAL

Satu kajian ke atas 73 transeksual di Wilayah Persekutuan telah dijalankan dari bulan Februari hingga Julai 1987. Kaedah yang banyak digunakan untuk mengumpul data adalah soal selidik yang

diisi sendiri, sementara responden buta huruf telah ditemuduga dengan menggunakan soal selidik yang sama. Oleh kerana beberapa masalah yang nyata, persampelan rawak tidak dapat dilakukan. Sebenarnya semua responden untuk kajian ini telah didapati melalui Kementerian Kebajikan Masyarakat Wilayah Persekutuan yang mengendalikan kursus latihan untuk transeksual pada masa itu. Walaupun tidak semua responden merupakan peserta latihan tersebut, sebahagian besar daripada mereka terlibat pada masa tinjauan ini dijalankan.

Pada umumnya, tinjauan ini bertujuan untuk mengkaji latarbelakang sosio ekonomi transeksual, pengalaman semasa kanak-kanak; pakaian siyangan dan tingkah laku seksual mereka; swapengamatan dan kesejahteraan psikologinya; jenis rawatan perubatan yang dicuba; pertembungan dengan pihak polis dan orang ramai; dan fokus penting adalah untuk mendapatkan pandangan dan saranan mereka mengenai fatwa semasa tentang pembedahan penukaran seks.

PROFAIL SOSIOEKONOMI

JANTINA SEMASA LAHIR

Tinjauan ini menunjukkan bahawa terdapat 72 (98.63%) transeksual yang dilahirkan sebagai lelaki dan 1 (1.37%) yang dilahirkan sebagai hermafrodit (Jadual 1). Ini serupa dengan keadaan biasa yang terdapat dalam kajian yang dijalankan di negara-negara lain iaitu, kejadian transeksualisma biasanya lebih tinggi dikalangan seks lelaki daripada seks perempuan.

Jadual 1
JANTINA SEMASA LAHIR

Jantina	Kekerapan	Peratus
Lelaki	72	98.63
Hermafrodit	1	1.37
JUMLAH	73	100.00

UMUR

Umur transeksual yang ditinjau adalah diantara 16 hingga 55 tahun. Dengan itu, umur purata ialah 27.9 tahun. Hanya 12 transeksual (16.44%) dalam kajian ini merupakan remaja (iaitu umur di antara 15 hingga 21 tahun). Majoriti daripada mereka iaitu seramai 40 orang (54.79%) adalah diantara 22 hingga 30 tahun. Enam belas (21.92%) transeksual adalah di antara 31-40 tahun; dan hanya 4 (5.48%) berumur 41 tahun ke atas (Lihat Jadual 2).

Jadual 2

UMUR

Kumpulan Umur (Tahun)	Kekerapan	Peratus
16 - 21	12	16.44
22 - 30	40	54.79
31 - 40	16	21.92
41 ke atas	4	5.48
Tidak didapati	1	1.36
JUMLAH	73	100.00

SUSUNAN KELAHIRAN

Susunan kelahiran transeksual yang ditinjau adalah daripada anak ketiga hingga anak bongsu. Di kalangan transeksual yang dikaji, tidak terdapat anak sulung dalam keluarga. Tiga puluh satu (42.47%) daripada mereka merupakan sama ada anak ketiga, keempat atau kelima. Dua puluh satu (28.77%) daripada mereka adalah di antara anak keenam dan kesepuluh, sementara dua (2.74%) merupakan anak kesebelas dan kedua belas. Terdapat sepuluh transeksual (13.69%) yang merupakan anak bongsu dalam keluarga (Jadual 3).

KUMPULAN ETNIK

Kumpulan etnik Melayu merupakan bahagian terbesar di kalangan transeksual yang dikaji iaitu 50 anggota (79.45%). Terdapat 3

Jadual 3
SUSUNAN KELAHIRAN

Kedudukan	Kekerapan	Peratus
3 - 4	31	42.47
6 - 10	21	28.77
Lebih daripada 10	2	2.74
Bongsu	10	13.69
JUMLAH	73	100.00

(4.11%) orang Cina; 5 (6.85%) orang India; 6 (8.22%) pribumi- yakni kumpulan etnik Iban, Melanau, Kadazan dan Bidayuh dari Sarawak dan Sabah; dan 1 (1.37%), lain-lain -- Erasian (Jadual 4). Adalah sukar untuk mengaitkan sebarang pengertian kepada penemuan mengenai kumpulan etnik Melayu yang besar di kalangan transeksual yang dikaji. Ini besar kemungkinan disebabkan oleh kaedah yang digunakan untuk mendapatkan responden - iaitu melalui kursus latihan Kebajikan Masyarakat Wilayah Persekutuan untuk transeksual yang sebahagian besarnya dihadiri oleh orang Melayu.

AGAMA

Enam puluh (82.19%) atau majoriti transeksual dalam tinjauan ini mengakui bahawa mereka beragama Islam. Di antara yang lain, 2 (2.74%) beragama Buddha, 6 (8.27%) beragama Kristian dan 5 (6.8%) beragama Hindu (Jadual 5).

Jadual 4
KUMPULAN ETNIK

Kumpulan	Kekerapan	Peratus
Melayu	58	79.45
Cina	3	4.11
India	5	6.85
Pribumi	6	8.22
Lain-lain	1	1.37
JUMLAH	73	100.00

Jadual 5

AGAMA

Kumpulan	Kekerapan	Peratus
Islam	60	82.19
Buddha	2	2.74
Kristian	6	8.22
Hindu	5	6.85
JUMLAH	73	100.00

PERINGKAT PENDIDIKAN

Adalah menarik apabila diperhatikan bahawa majoriti atau 52 (76.71%) daripada jumlah transeksual yang ditinjau mempunyai

pendidikan sekolah menengah. Dua belas (16.44%) transeksual mempunyai sekurang-kurangnya pendidikan sekolah rendah, malah terdapat seorang (1.37%) transeksual yang berpelajaran tinggi. Hanya dua (2.74%) transeksual dalam tinjauan ini yang tidak pernah bersekolah (Jadual 6).

PEKERJAAN DAN PENDAPATAN

Maklumat mengenai pekerjaan dan pendapatan nampaknya sangat tipis (barangkali, adalah dijangkakan). Transeksual dalam tinjauan ini memberi maklumat mengenai pelbagai kerja yang telah mereka lakukan dalam satu tempoh waktu. Jenis-jenis pekerjaan dalam tempoh lima tahun yang lalu (1982-1987) menunjukkan (jika tidak diberitahu) pekerjaan mereka dalam bidang pembekalan makanan, perkhidmatan sosial, penari dan pelayan, membuat jualan; keperagawatian; kerja menjahit; kerja mendandan rambut; pembantu rumah; pelacuran; pekerjaan sendiri dalam menjaja dan berniaga kecil; kerja perkeranian, teknikal dan kilang (Jadual 7). Walau bagaimanapun, sebilangan kecil daripada transeksual yang diselidiki menyatakan dengan jelas sama ada mereka benar-benar mempunyai apa-apa kerja pada masa itu. Adalah nyata terbukti bahawa majoriti daripada mereka tidak mempunyai pekerjaan untuk menyara diri pada masa kajian ini dijalankan. Satu perkara yang ada kemungkinannya ialah bahawa ramai daripada mereka sekurang-kurangnya bekerja sebagai pelacur sambil kerana seramai 48 transeksual telah mendedahkan bahawa mereka menerima bayaran daripada hubungan seks (Jadual 27).

Jadual 6

PERINGKAT PENDIDIKAN

Peringkat	Kekerapan	Peratus
Tiada	2	2.74
Sekolah Rendah	12	16.44
Sekolah Menengah	52	76.71
Pengajian Tinggi	1	1.37
Tidak boleh dapati	6	8.22
JUMLAH	73	100.00

Jadual 7

PEKERJAAN 1982 - 1987

Pekerjaan	Kekerapan
Pekerjaan sendiri	1
Pembekalan makanan	8
Perkhidmatan Sosial (pengiring Sosial & penara layan)	2
Penjualan	2
Peragawati	2
Tukang jahit	2
Pendandan rambut	4
Pembantu rumah	2
Kerani	4
Juruteknik	1
Pekerja kilang	4
Pelacur	2

Maklumat mengenai pendapatan malah kurang dapat dipercayai. Transeksual yang ditinjau menyebut pendapatan mereka daripada yang serendah \$10.00 hingga ~~yang~~ setinggi \$2,000.00 sebulan!

BERPAKAIAN SILANGAN

Umur transeksual yang ditinjau semasa mereka pertama kali mula berpakaian silangan adalah daripada umur 2 tahun hingga 41 tahun. Walau bagaimanapun, adalah penting untuk diambil perhatian bahawa sebilangan besar daripada transeksual, yakni 42 atau 57.3% daripada mereka, pertama kali mula berpakaian silangan semasa remaja, atau di antara berumur 15 hingga 21 tahun, malah enam transeksual (8.22%) mula berpakaian silangan pada peringkat umur awal kanak-kanak lagi, iaitu di antara 1 hingga 6 tahun. Kita dapat membuat jangkaan bahawa transeksual ini mungkin dibesarkan sebagai perempuan oleh ibu bapa mereka sejak peringkat umur awal kanak-kanak. Pendapat ini selanjutnya disokong oleh penemuan berikut; penerimaan ibu bapa mereka dan bahawa kumpulan ini berpakaian silangan di rumah mereka sendiri. Hanya 2 transeksual (2.74%) pertama kali mula berpakaian silangan pada umur yang lebih tua iaitu di antara 22 hingga 41 tahun (Jadual 8).

Majoriti atau 32 transeksual (43.83%) pertama kali berpakaian silangan di rumah mereka sendiri, dan mereka dilihat oleh keluarga mereka, manakala lapan transeksual pula (10.96%) mula berpakaian salingan hanya dalam bilik mereka sendiri.

Ramai daripada para transeksual dalam tinjauan ini, hanya 27 atau 36.99% yang berani berpakaian silangan di rumah kawan. Yang menarik terdapat 5 transeksual (6.85%) yang mula berpakaian silangan hanya di tempat-tempat awam - misalnya, di tempat kerja; di Kampus Universiti atau hanya di khalayak ramai (Jadual 9).

Jadual 8

UMUR PADA MASA MULA BERPAKAIAN SILANGAN

Kumpulan umur	Kekerapan	Peratus
1 - 6	6	8.22
7 - 14	18	24.66
15 - 21	42	57.53
22 - 29	1	1.37
Lebih daripada 30	1	1.37
Tidak boleh didapati	5	6.85
JUMLAH	73	100.00

Jadual 9

TEMPAT PERTAMA MULA BERPAKAIAN SILANGAN

Tempat	Kekerapan	Peratus
Di rumah sendiri	32	43.83
Di rumah kawan	27	36.99
Terhad di dalam bilik	8	10.96
Di tempat-tempat awam	5	6.85
Tidak boleh didapati	1	1.37
JUMLAH	73	100.00

Keluarga 36 transeksual (49.32%) menolak amalan mereka yang berpakaian silangan. Walau bagaimanapun, bilangan keluarga transeksual yang bujang hampir sama iaitu seramai 31 atau 42.47%, menerima pakaian silangan mereka. Hanya keluarga 2 transeksual (2.74%) yang khususnya menentang pakaian silangan mereka; manakala keluarga seorang transeksual (1.37%) hanya bersikap acuh tak acuh kepada perkara tersebut. Walau bagaimanapun keluarga daripada 2 transeksual (2.94%), masih belum mengetahui pakaian silangan mereka (Jadual 10).

TRANSEKSUALISMA

Hasil daripada penemuan-penemuan dengan mereka nampaknya menunjukkan bahawa para transeksual yang ditinjau mula sedar akan transeksualisma mereka pada peringkat umur yang agak muda; iaitu di antara 1 hingga 18 tahun. Ramai daripada mereka, 38 atau 52.05% mula sedar akan transeksualisma mereka di antara umur 7 hingga 14 tahun. Dengan demikian, jika dibandingkan dengan umur mula berpakaian silangan, transeksual yang ditinjau mula sedar akan transeksualisma mereka pada umur yang lebih muda. Tiga belas transeksual (17.8%) menyatakan yang mereka mula sedar akan transeksualisma mereka sejak mereka berusia 1 hingga 6 tahun lagi. Manakala 10 transeksual (13.7%), mula sedar akan transeksualisma mereka pada umur yang agak tinggi sedikit, iaitu di antara 15 hingga 21 tahun (Jadual 11).

Jadual 10

TINDAK BALAS KELUARGA TERHADAP PAKAIAN SILANGAN

Tindak balas	Kekerapan	Peratus
Penerimaan	31	42.47
Penolakan	36	49.32
Penentangan	2	2.74
Acuh tak acuh	1	1.37
Lain-lain	2	2.74
Tidak boleh didapati	1	1.37
JUMLAH	73	100.00

Jadual 11

UMUR MULA SEDARKAN TRANSEKSUALISMA

Kumpulan umur	Kekerapan	Peratus
1 - 6	13	17.81
7 - 14	38	52.05
15 - 21	10	13.70
Tidak boleh didapati	12	16.44
JUMLAH	73	100.00

Sebilangan besar daripada ibu bapa transeksual (33 atau 45.2%) menolak transeksualisma anak-anak mereka sebagai tindak balas awal. Akan tetapi jumlah ibu bapa transeksual yang hampir sama (31 atau 42.47%) dengan hati terbuka menerima transeksualisma anak-anak mereka pada peringkat permulaannya. Kedinginan hanya dirasakan oleh ibu bapa bagi 4 orang transeksual (5.48%). Tindak balas awal ibu bapa transeksual yang lain berbeza-beza - satu kumpulan ibu bapa merasa sedih mengenai perkara tersebut manakala ibu bapa 2 transeksual yang lain kelihatan tidak menunjukkan sebarang tindak balas awal (Jadual 12).

Walau bagaimanapun, adalah menarik untuk diambil perhatian, bahawa tindak bala, ibu bapa pada masa kini terhadap transeksualisma anak-anak mereka nampaknya berbeza sedikit daripada tindak balas awal mereka secara perbandingan, nampaknya lebih ramai ibu bapa menerima transeksualisma anak-anak mereka masa sekarang daripada masa dahulu -- iaitu, masing-masing 44 pasang ibu bapa (60.27%) berbanding dengan 31 pasang ibu bapa (42.47%). Tambahan pula, ibu bapa 9 transeksual sahaja (12.33%) masih lagi tidak boleh menerima transeksualisma anak-anak mereka dan ibu-bapa 2 transeksual (2.74%) masih lagi dengan berterus terang menentang transeksual anak-anak mereka (Jadual 13). Tanpa

Jadual 12

TINDAKAN BALAS IBU BAPA APABILA
PERTAMA KALI MENYEDARI TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Tindak balas	Kekerapan	Peratus
Penerimaan	31	42.47
Penolakan	33	45.20
Penentangan	4	5.48
Lain-lain	3	4.11
Tidak boleh didapati	2	2.74
JUMLAH	73	100.00

Jadual 13

TINDAKAN BALAS SEMASA IBU BAPA
TERHADAP TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Tindak balas	Kekerapan	Peratus
Penerimaan	44	60.27
Penolakan	9	12.33
Penentangan	2	2.74
Acuh tak acuh	2	2.74
Tidak tahu	1	1.37
Tidak boleh didapati	15	20.55
JUMLAH	73	100.00

Kajian yang mendalam ke atas sebab-sebabnya, maka tidak mungkin dapat memenuhi syarat atau membuktikan perbezaan nyata tindak balas ibu bapa pada peringkat awal dan pada masa sekarang terhadap transeksualisma anak-anak mereka.

Berhubung dengan sikap adik beradik para transeksual dalam tinjauan ini, adalah menarik untuk diperhatikan bahawa adik beradik perempuan menerima transeksualisma mereka dengan hati yang lebih terbuka daripada adik beradik lelaki mereka. Lima puluh tujuh atau 78.08% daripada adik beradik perempuan transeksual menerima keadaan psikoseksual responden berbanding dengan 43 atau 58.9% daripada adik beradik lelaki transeksual.

Begitu juga, adik beradik perempuan kurang menolak transeksualisma responden jika dibandingkan dengan adik beradik lelaki responden, iaitu 6 adik beradik perempuan (8.22%) berbanding dengan 16 adik beradik lelaki (21.92%), manakala hanya 2 adik beradik perempuan (2.74%) menentang sepenuhnya transeksualisma adik beradik lelaki mereka, adik beradik lelaki 6 transeksual (8.22%) juga menentang transeksualisma adik beradik mereka. (Jadual 14 dan 15).

Para majikan sebilangan besar daripada transeksual yang bekerja, sudah sedia mengetahui akan transeksualisma responden - iaitu 29 majikan (69.05%), manakala 9 majikan (9.52%) masih tidak mengetahui langsung akan hal tersebut (Jadual 16).

Jadual 13

SIKAP ADIK BERADIK LELAKI TERHADAP
TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Sikap	Kekerapan	Peratus
Penerimaan	43	58.90
Penolakan		21.72

Jadual 14

SIKAP ADIK BERADIK PEREMPUAN TERHADAP
TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Sikap	Kekerapan	Peratus
Penerimaan	57	78.08
Penolakan	6	8.22
Penentangan	2	2.74
Acuh tak acuh	2	2.74
Tidak boleh didapati	4	5.48
Tidak berkenaan	2	2.74
JUMLAH	73	100.00

Jadual 15

SIKAP ADIK BERADIK LELAKI TERHADAP
TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Sikap	Kekerapan	Peratus
Penerimaan	43	58.90
Penolakan	16	21.92
Penentangan	6	8.22
Acuh tak acuh	2	2.74
Tidak boleh didapati	2	2.74
Tidak berkenaan	4	5.48
JUMLAH	73	100.00

Jadual 16

PENGETAHUAN MAJIKAN TENTANG
TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Tindak balas	Kekerapan	Peratus
Ya	29	69.05
Tidak	9	21.43
Tidak didapati	5	9.52
JUMLAH	73	100.00

PENGALAMAN MASA KECIL

Hampir kesemua transeksual dalam tinjauan ini menyatakan bahawa semasa mereka kecil, mereka lebih banyak bermain dengan budak-budak perempuan daripada budak-budak lelaki. Tujuh puluh satu transeksual (97.26%) menyatakan budak perempuan sebagai kawan bermain yang tetap semasa kecil, berbanding dengan 2 transeksual (2.74%) yang lebih banyak bermain dengan budak-budak lelaki semasa kanak-kanak (Jadual 17). Boleh dikatakan hampir semua transeksual yang ditinjau nampaknya berpihak kepada seks sebaliknya dan lebih suka untuk berkawan dengan seks yang berlainan dengan seks biologi mereka. Pemihakan mereka dengan seks sebaliknya dan perasaan lebih suka kepada perempuan ini diperteguhkan lagi melalui alat mainan dan permainan yang dimainkan oleh transeksual semasa kecil. Semua transeksual yang ditinjau bermain dengan anak patung; masak-masak; gabungan kedua-duanya dan main keluarga olok-olok semasa kecil dahulu. Walaupun diakui bahaya stereotaip seks, namun demikian alat mainan dan permainan masa kecil yang dinyatakan masih lagi menjadi kesukaan kanak-kanak perempuan daripada kanak-kanak lelaki. Sebilangan besar daripada transeksual yang ditinjau bermain masak-masak dan juga anak patung semasa mereka kecil dahulu - iaitu 30 transeksual (41.09%). Dua puluh empat transeksual (32.88%) bermain dengan dengan anak patung sahaja dan 15 transeksual (20.55%) bermain masak-masak semasa mereka masih kanak-kanak (Jadual 18).

Jadual 17

KAWAN BERMAIN MASA KECIL

Kawan bermain	Kekerapan	Peratus
Budak lelaki	2	2.74
Budak perempuan	71	97.26
JUMLAH	73	100.00

Jadual 18

ALAT MAINAN DAN PERMAINAN TRANSEKSUAL

PADA MASA KANAK-KANAK

Alat Mainan & Permainan	Kekerapan	Peratus
Anak patung	24	32.88
Masak-masak	15	20.55
Anak patung dan masak-masak	30	41.09
Keluarga olok-olok	2	2.74
Tidak boleh didapati	2	2.74
JUMLAH	73	100.00

TINGKAH LAKU SEKSUAL

Umur para transeksual dalam tinjauan mula sedar tentang keperluan seksual mereka menjangkau dari 6 hingga 25 tahun. Walau bagaimanapun, majoriti daripada transeksual iaitu 33 atau 45.2% mula sedar tentang keperluan seksual mereka di antara umur 15 hingga 21 tahun. Ini bertepatan dengan penemuan bahawa sebahagian besar daripada mereka mula berpakaian silangan semasa dalam lingkungan umur ini (lihat Jadual 8). Walau bagaimanapun, jumlah yang sama, 31 (42.47%), mula sedar tentang keperluan seks mereka apabila mereka berumur 7 hingga 14 tahun. Hanya seorang transeksual sedar tentang keperluan seksnya pada umur yang agak terkemudian - 25 tahun (Jadual 19).

Apabila ditanya sama ada mereka pernah melancap, menarik juga apabila diperhatikan bahawa hanya 26 transeksual (35.62%) pernah berbuat demikian. Majoriti atau 47 transeksual (64.38%) menyatakan bahawa mereka tidak pernah melancap (Jadual 20). Disamping itu, adalah penting juga untuk memerhatikan bahawa 100% daripada transeksual yang ditinjau mendedahkan bahawa fantasi seks mereka seringkali dalam bentuk seorang perempuan. Sekali lagi, 100% daripada mereka juga menggambarkan diri mereka sebagai perempuan dalam mimpi mereka.

Jadual 19

UMUR MULA SEDAR TENTANG KEPERLUAN SEKSUAL

Kumpulan Umur (Tahun)	Kekerapan	Peratus
Dibawah 7	1	1.37
7 - 14	31	42.47
15 - 21	33	45.20
Lebih daripada 21	1	1.37
Tidak boleh didapati	7	9.59
JUMLAH	73	100.00

Jadual 20

PERNAH MELANCAP

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	26	35.62
Tidak	47	64.28
JUMLAH	73	100.00

oleh itu, bolehkah ditakutkan di sini bahawa majoriti transeksual yang dikaji tidak melancap kerana mereka enggan menerima genitalia lelaki mereka dan tidak mahu pula menerima sebarang nikmat seks melalui organ seks mereka. Ini khususnya dapat diterima kerana semua transeksual dalam tinjauan tidak sahaja

dikenalpastikan dengan seks perempuan yang bertentangan dengan seks biologi mereka sendiri, tetapi mereka nampaknya berkeupayaan untuk naik berahi seperti orang perempuan sepanjang mimpi dan fantasi seks mereka. Barangkali ujian psikometrik yang lebih mendalam boleh membuktikan taakulan ini.

Walaupun kebanyakan transeksual yang dikaji tidak selalu melancap, sebilangan besar daripada mereka mengalami hubungan jenis buat pertama kali semasa mereka remaja, yakni 46 transeksual (63.01%) mengalami hubungan jenis buat pertama kali di antara umur 15 ke 21 tahun. Sebilangan kecil yang terdiri daripada 23 transeksual (31.51%) mengalami hubungan seks buat pertama kali pada peringkat umur yang amat muda - di antara 7 ke 14 tahun. Keseluruhannya, jarak umur bagi pengalamn hubungan seks buat pertama kalinya dilakukan oleh transeksual berbeza daripada 7 ke 42 tahun (Jadual 21).

Satu lagi penemuan yang menarik ialah semua transeksual yang mendedahkan siapakah pasangan mereka semasa berhubung jenis buat pertama kali, menyatakan bahawa pasangan mereka semuanya adalah lelaki. Enam puluh lapan transeksual (93.15%) mendakwa pasangan seks mereka yang pertama semuanya lelaki. Tidak seorang pun yang menyebut pasangan seks perempuan (Jadual 22).

Adakah transeksual dalam tinjauan tersebut terlibat dalam hubungan seks secara malar? Tiga puluh empat transeksual (46.58%) mengakui bahawa mereka melakukan hubungan seks secara

Jadual 21

UMUR SEMASA PERTAMA KALI MENGADAKAN
HUBUNGAN SEKS

Peringkat Umur (Tahun)	Kekerapan	Peratus
7- 14	23	31.51
15 -21	46	63.01
22 - 29	1	1.37
Lebih daripada 30	1	1.37
Tidak boleh didapati	2	2.74
JUMLAH	73	100.00

Jadual 22

SEKS PASANGAN SEMASA PERTAMA KALI
BERHUBUNG SEKS

Jantina	Kekerapan	Peratus
Lelaki	68	93.15
Perempuan	5	6.85
JUMLAH	73	100.00

malar sementara 39 transeksual (53.47%) mengatakan mereka tidak melakukannya secara malar (Jadual 23). Transeksual yang dikaji juga terlibat dalam kedua-dua hubungan seks oral dan anal. secara perbandingan, lebih ramai transeksual yang nampaknya

Jadual 23

MELAKUKAN HUBUNGAN SEKS SECARA MALAR

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	34	46.58
Tidak	39	53.42
JUMLAH	73	100.00

terlibat dalam hubungan seks oral dan bukan hubungan seks anal. Enam puluh lapan transeksual (93.15%) pernah mengalami seks anal, berbanding dengan 38 transeksual (52.05%) yang pernah mengalami seks oral (Jadual 24 & 25).

Kajian tersebut ada juga mendedahkan penemuan penting tentang prestasi seks atau kepuasan seks para transeksual. Empat puluh lima transeksual (61.64%) menyatakan bahawa mereka mengalami ereksi bila-bila mereka cuba mengadakan hubungan seks sementara 61 transeksual (83.56%) malah mencapai orgasma semasa mengadakan hubungan seks (Jadual 26 & 27). Oleh itu, organ seks transeksual memang benar-benar normal dan sempurna. Bagaimanapun, dengan tidak mengambil kira fakta ini, beberapa transeksual memberitahu bahawa semasa melakukan seks anal, mereka tidak akan menggunakan zakar mereka untuk menusuk pasangan mereka. Seringkali mereka (para transeksual) ditusuki oleh pasangan lelaki mereka. Barangkali ini merupakan bukti selanjutnya kepada penolakan transeksual terhadap organ lelaki mereka.

Jadual 24

Jadual 24

PERNAH MELAKUKAN HUBUNGAN SEKS ANAL

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	68	93.15
Tidak	5	6.85
JUMLAH	73	100.00

Jadual 25.

PERNAH MELAKUKAN SEKS ORAL

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	38	52.05
Tidak	35	47.95
JUMLAH	73	100.00

Jadual 26

PERNAH MENGALAMI EREKSI SEMASA
CUBA MELAKUKAN HUBUNGAN SEKS

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	45	61.64
Tidak	28	38.36
JUMLAH	73	100.00

Jadual 27

PERNAH MENCAPAI ORGASMA SEMASA MELAKUKAN
HUBUNGAN SEKS

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	61	83.56
Tidak	12	16.44
JUMLAH	73	100.00

Empat pulu lapan transeksual (65.75%) mengakui bahawa mereka menerima wang untuk seks. Selanjutnya mereka mendedahkan bahawa bayaran yang di terima adalah dari serendah-rendahnya \$10/=

hingga setinggi-tingginya \$100/= bagi setiap perlakuan seks. Sebelas transeksual (22.92%) mendakwa bahawa mereka dibayar \$50/= bagi setiap perlakuan seks dan terdapat 10 transeksual (20.83%) yang menerima \$20/= untuk mengadakan hubungan seks (Jadual 28 & 29). Jelaslah bahawa sebilangan besar transeksual yang dikaji terlibat dalam pelacuran.

SEJARAH KESIHATAN

Hasil siasatan tentang sejarah kesihatan transeksual mendedahkan bahawa sebilangan besar atau 56 transeksual (76.71%) tidak pernah menerima lawatan perubatan. Jenis pengubatan yang pernah diterima adalah pil hormon untuk membesarkan buah dada dan vitamin untuk kulit muka. Para transeksual mendedahkan bahawa kebanyakan pengubatan sedemikian telah mereka dapat daripada kedai ubat Cina dan peniaga runcit tanpa preskripsi. Hanya 17 transeksual (23.29%) sahaja yang tidak menerima sebarang pengubatan langsung (Jadual 30).

Hanya 6 transeksual (8.22%) telah menjalani pembedahan penukaran jantina, sementara 67 transeksual (91.78%), atau sebilangan besar belum ada menjalani pembedahan sedemikian (Jadual 31). Walaubagaimana pun daripada mereka yang tidak menjalani pembedahan, 51 transeksual (69.86%) pernah menyatakan keinginan untuk menjalani pembedahan penukaran jantina (Jadual 32).

Jadual 28

PERNAH MENERIMA WANG UNTUK SEKS

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	48	65.75
Tidak	25	34.25
JUMLAH	73	100.00

Jadual 29

BAYARAN BAGI SETIAP PERLAKUAN SEKS

\$	Kekerapan	Peratus
10	6	12.50
15	5	10.42
20	10	20.83
30	3	6.25
40	2	4.17
50	11	22.92
60	1	2.08
100	2	4.17
Tidak boleh didapati	8	16.66
JUMLAH	73	100.00

Jadual 30

PERNAH MENERIMA PENGUBATAN BAGI
TRANSEKSUALISMA

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	56	76.71
Tidak	17	23.29
JUMLAH	73	100.00

pembedahan sedemikian (Jadual 31). Walaubagaimanapun, daripada mereka yang tidak menjalani pembedahan, 51 transeksual (69.86%) pernah menyatakan keinginan untuk menjalani pembedahan penukaran jantina (Jadual 32).

PARA TRANSEKSUAL SELEPAS PEMBEDAHAN

Adalah menarik untuk mengkaji 6 transeksual selepas pembedahan secara berasingan. Berkenaan dengan latar belakang sosio-ekonomi mereka, 3 orang adalah berbangsa Melayu, 2 orang berbangsa India, dan seorang berbangsa Cina. Keenam-enamnya dilahirkan sebagai lelaki pada asalnya. Umur mereka adalah dari 27 tahun yang muda-mudanya dan 48 tahun yang paling tuanya. Penting juga untuk diperhatikan disini bahawa 4 daripada 6 transeksual, yakni majoritinya, kesemuanya berumur 30 tahun ke atas.

Jadual 31

TELAH MENJALANI PEMBEDAHAN TUKAR JANTINA

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Tidak	67	91.78
Ya	6	8.22
JUMLAH	73	100.00

Jadual 32

BERKEINGINAN UNTUK MENJALANI PEMBEDAHAN
TUKAR JANTINA

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	51	69.86
Tidak	16	21.92
Tidak berkenaan	6	8.22
JUMLAH	73	100.00

Penemuan ini mungkin menolak andaian umum yang mengatakan transeksualisma hanya melibatkan mereka yang muda remaja dan transeksualisma akan luput bila umur meningkat. Hakikat bahawa 4 transeksual ini telah memilih untuk menukar seks tatkala umur telah meningkat seperti itu, barangkali membuktikan bahawa identifikasi psikoseksual mereka dengan seks perempuan bukanlah gesaan sementara. Dua orang daripada mereka sedang menganggur, yang empat lagi bekerja sebagai tukang cuci, pekerja kedai roti, pembantu pergigian dan atendan hospital.

Empat orang daripada transeksual selepas pembedahan mula berpakaian silang pada masa mereka remaja, antara 15 - 21 tahun. Seorang transeksual mula berpakaian silang semasa berumur semuda 10 tahun dan yang amat memeranjatkan, yang seorang lagi hanya mula berpakaian silang pada umur setua 41 tahun! Lima orang daripada mereka mendedahkan bahawa mereka pada masa itu mengalami ereksi apabila cuba berhubung jenis; dan 3 daripada mereka menyatakan mereka juga boleh mencapai orgasma.

Hanya 2 daripada 3 transeksual selepas pembedahan yang beragama Islam mempunyai pandangan tertentu terhadap fatwa yang berhubung dengan pembedahan menukar jantina. Seorang transeksual merasakan yang pihak berkuasa agama patut membenarkan pembedahan menukar seks bagi mereka yang benar-benar mahu menjadi perempuan, sementara yang lain bersetuju bahawa transeksual yang beragama Islam patut dibenarkan menjalani pembedahan menukar seks untuk "tujuan baik" dan bukan "semata-mata untuk bersuka-suka". Kedua-

dua mereka, ini juga menyatakan bahawa mereka mendapati kesukaran untuk melakukan ibadat sembahyang di dalam masjid, sementara seorang daripada mereka mengatakan bahawa sekarang dia tidak boleh menjadi wali lagi dalam sesuatu istiadat perkahwinan; dan dia akan dikebumikan sebagai seorang perempuan apabila meninggal dunia kelak.

SWAPENGAMATAN

Majoriti atau 59 daripada transeksual yang dikaji menganggap diri mereka sebagai manusia "Normal" dan tidak merasa terganggu dengan sifat transeksualisma mereka itu. Hanya 14 transeksual sahaja (19.18%) yang merasakan diri mereka "Ganjil" (Jadual 33).

Walaupun bagaimanapun, jumlah yang ingin terus menjadi transeksual adalah hampir sama dengan jumlah yang tidak mahu menjadi transeksual iaitu 37 (50.68%) transeksual yang berhajat dan 36 (49.32%) yang tidak berhajat terus menjadi sebagai transeksual sehingga akhir hayat mereka (Jadual 34).

Jadual 33

PENDAPAT TENTANG KEADAAN RESPONDEN
SEBAGAI TRANSEKSUAL

Pendapat	Kekerapan	Peratus
Normal	59	80.82
Ganjil	14	19.18
JUMLAH	73	100.00

Jadual 34

INGIN TERUS MENJADI TRANSEKSUAL SEPANJANG
HAYAT MEREKA

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	37	50.68
Tidak	36	49.32
JUMLAH	73	100.00

PERTEMBUGAN DENGAN PIHAK POLIS

Transeksual yang dikaji itu biasanya telah mengalami pertempuran yang mudarat dengan pihak polis tempatan. Lima puluh tiga transeksual (72.67%) telah bertempur dengan pihak polis, manakala 42 transeksual lain telah betul-betul ditangkap polis. Empat

puluh tiga (58.9%) daripada mereka telah ditangkap oleh polis khusus kerana kesalahan berpakaian silangan (Jadual 35, 35A & 35B).

PENDAPAT TENTANG FATWA YANG MELARANG PERTUKARAN SEKS

Sebilangan besar daripada para transeksual yang dikaji tidak memberi pendapat mereka tentang perkara ini. Kira-kira 20% daripada mereka bersetuju dengan fatwa manakala 24% menolaknya. Ramai yang mempunyai pendapat khusus tentang larangan pertukaran jantina itu sungguhpun mereka mungkin mengakui Fatwa tersebut sebagai ketetapan agama. Yang lainnya, tidak pasti bagaimana hendak memberi pendapat mereka tentang fatwa ataupun mereka tidak mempunyai apa-apa ulasan tentang perkara itu.

Hampir semua persetujuan yang diberi tentang fatwa adalah berdasarkan agama. Kumpulan transeksual ini menerangkan bahawa perbuatan menukar apa yang telah diwujudkan Tuhan adalah berdosa, dan mereka "tidak boleh melanggar kuasa Tuhan" dan ada di antara mereka yang melahirkan kebimbangan bahawa "roh dan semangat mereka tidak akan diterima oleh Tuhan" apabila mereka mati nanti. Pada seorang responden, transeksualisma adalah keinginan sementara bagi seorang belia yang ingin bersuka-suka sahaja, dan oleh yang demikian, mereka bersetuju bahawa transeksual hendaklah ditegah daripada melakukan pertukaran jantina.

Jadual 35

MENGALAMI PERTEMPURAN YANG MUDARAT
DENGAN PIHAK POLIS

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	53	72.60
Tidak	20	27.40
JUMLAH	73	100.00

Jadual 35A

PERNAH DITANGKAP OLEH PIHAK POLIS

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	42	57.53
Tidak	31	42.47
JUMLAH	73	100.00

Jadual 35B

PERNAH DITANGKAP OLEH PIHAK POLIS KERANA
BERPAKAIAN SILANGAN

Sambutan	Kekerapan	Peratus
Ya	43	58.90
Tidak	30	41.10
JUMLAH	73	100.00

Pada transeksual tidak bersetuju dengan fatwa yang ada oleh kerana kebanyakan mereka menganggap diri mereka sebagai perempuan dan "ingin menjadi perempuan sepenuhnya, jika boleh". Malah, seorang responden menyatakan bahawa "kami (para transeksual) tidak dapat melihat perbezaan antara diri kami dengan kaum perempuan - perasaan kami adalah seperti perasaan perempuan", yang lainnya tidak bersetuju dengan fatwa oleh kerana mereka percaya akan hak kebebasan individu itu untuk memilih seks sendiri -- "ini terpulanglah kepada individu itu untuk melakukannya atau tidak (iaitu mengalami pembedahan pertukaran seks atau tidak)". Seorang transeksual sesungguhnya merasakan bahawa malahan agama sepatutnya menghormati hak individu yang sedemikian kerana tidak ada sesiapa pun yang akan menukar seks untuk suka-suka sahaja atau jika dia sendiri tidak berkehendakkannya. Seorang lagi transeksual menjelaskan bahawa hanya dengan "menukar seks kami (transeksual) tidak lagi dihina dan dipersenda (oleh masyarakat umum)", maka itulah sebabnya dia

menentang fatwa itu.

Ramai transeksual yang berpendapat bahawa sungguhpun mereka mengakui fatwa itu sebagai ketetapan agama namun mereka tidak dapat lari daripada menjadi para transeksual. Misalnya mereka menyatakan bahawa "perbuatan itu adalah berdosa, akan tetapi saya terpaksa menerima hakikat (bahawa saya adalah seorang transeksual)" atau "Saya tahu, tetapi saya tidak dapat menukar diri saya". Beberapa orang daripada mereka terasa terperangkap antara agama dengan keinginan manusia -- "Ia (fatwa itu) memang benar tetapi saya tidak boleh jadi begini buat selama-lamanya", atau "Saya akui bahawa pembedahan seks itu adalah haram tetapi secara psikologi saya tertekan sekiranya keadaan ini berterusan". Ramai transeksual lain yang ditinjau melahirkan perasaan kecewa dan putus asa terhadap fatwa dan berasa kesal bahawa pihak berkuasa agama masih tidak memahami keadaan mereka sebagai transeksual.

Majoriti daripada transeksual yang terlibat dalam tinjauan tidak membuat sebarang saranan tentang apa yang patut dilakukan mengenai fatwa tersebut. Beberapa orang daripada mereka meminta agar pihak berkuasa agama memahami dengan lebih mendalam lagi perasaan dan kehidupan para transeksual dan selepas itu mereka bolehlah mengkaji semula fatwa tersebut dengan sewajarnya. Seorang transeksual menggesa pihak berkuasa agama supaya memberi sokongan kepada para transeksual di negara ini dengan menegenapkan fatwa berhubung dengan pembedahan pertukaran seks

sebagai langkah pertama.

NASIHAT DARI PIHAK BERKUASA AGAMA

Sebilangan besar daripada transeksual yang terlibat dalam kajian ini tidak pernah membuat apa-apa perjumpaan dengan mana-mana pihak berkuasa agama ataupun mereka tidak menyatakan jika sebarang nasihat telah diberi kepada mereka ataupun tidak.

Bagi mereka yang telah menerima nasihat, nasihatnya berbeza-beza dari "budak menjadi transeksual" atau "balik ke seks asal (seseorang itu) hinggalah tidak mempunyai sebarang halangan terhadap transeksualisma". Maklum balas yang didapati daripada para transeksual yang tergolong dalam kategori pertama termasuklah nasihat seperti menjadi transeksual adalah "berdosa kerana melanggar hukum Tuhan" dan "baliklah kepada permulaan sebagai lelaki, itu seks asal (seseorang)". Pihak berkuasa agama, mengikut beberapa orang transeksual yang dikaji, menasihatkan mereka "supaya bersabar", "bersembahyang", "bertambat" dan "berimam dengan Tuhan dan cuba mengubah diri kita (balik semula menjadi lelaki) secara beransur-ansur". Sebilangan daripada transeksual telah juga dinasihatkan supaya memikirkan tentang pengkebumian mereka apa yang akan terjadi pada mereka selepas mati sekiranya mereka masih ingin menjadi transeksual atau menukar seks mereka menjadi perempuan.

Walau bagaimanapun beberapa orang transeksual yang terlibat dalam tinjauan itu menyatakan bahawa pihak berkuasa agama telah memberi

Nasihat bahawa "sekiranya kami benar-benar ingin menjadi perempuan, jadilah sepenuhnya, bukan separuh perempuan, separuh lelaki." Kepada beberapa transeksual lain, nasihat pihak berkuasa agama itu adalah "fikirkan perkara itu (pertukaran seks) dengan teliti sebelum .....sebarang pembedahan; sekiranya kami sanggup (menjadi perempuan) maka mereka (pihak berkuasa agama) akan membenarkannya (pembedahan itu)."

Seorang transeksual selepas pembedahan menceritakan dia telah dinasihatkan oleh pihak berkuasa agama bahawa "Sungguhpun (seseorang itu) telah menjalani pembedahan, adalah masih berdosa baginya untuk bergaul dengan lelaki."

Tanpa mengambil kira nasihat yang diberi oleh pihak berkuasa agama Islam, majoriti daripada transeksual menyatakan bahawa Mufti bersimpati dengan penderitaan mereka. Inilah pandangan yang diberi oleh 30 transeksual (50%) manakala 12 transeksual sahaja (20%) yang mendapati sikap Mufti tidak bersimpati dengan transeksual itu keseluruhnya (Jadual 36).

Jadual 36

PENGERTIAN SIKAP MUFTI BERKUASA
TERHADAP TRANSEKSUALISMA RESPONDEN

Sikap	Kekerapan	Peratus
Bersimpati	30	50.00
Tidak bersimpati	12	20.00
Tidak boleh didapati	18	30.00
JUMLAH	60	100.00

TRANSEKSUAL ISLAM DAN AMALAN AGAMA

Majoriti transeksual Islam dalam kajian telah mendedahkan bahawa masalah utama yang dihadapi dalam amalan agama mereka adalah dari segi pakaian sembahyang dan kedudukan masa sembahyang.

Hampir semua transeksual Islam mendapati bahawa pakaian untuk sembahyang menjadi masalah kerana mereka tidak dapat menentukan sama ada hendak memakai seperti lelaki atau wanita. Dalam kata-kata mereka sendiri, transeksual menjelaskan bahawa "kesukarannya adalah sama ada saya perlu memakai telekung atau songkok semasa sembahyang", "saya merasa malu memakai songkok semasa sembahyang", dan "susah untuk sembahyang kerana kami (sebagai lelaki) tidak dibenarkan memakai pakaian perempuan". Seorang transeksual agak serba salah, sebagai seorang transeksual, sama ada ia boleh bersembahyang atau pun tidak, kerana ia telah diberi pendapat yang bertentangan mengenai perkara ini."

Masalah lain yang biasa dikatakan oleh para transeksual ialah dimana seorang transeksual boleh berdiri emasa bersembahyang di masjid/surau - sama ada bersama jemaah lelaki atau jemaah wanita. Sebagaimana yang diterangkan oleh seorang transeksual, "sukar untuk sembahyang di masjid kerana tiada saf (atau barisan) yang khusus untuk Mak Nyah". Setengah-setengah daripada mereka merasakan bahawa para transeksual tidak diterima dalam masjid atau surau kerana "kekotoran" mereka - agaknya merujuk kepada kerja pelacuran mereka. Seroang daripada mereka mendedahkan kekhuatriannya bahawa "Apabila saya ingin sembahyang di masjid, saya merasakan bahwa orang (kampung saya) tentu akan memandang hina terhadap saya dan tidak mahu menerima saya". Beberapa transeksual dalam kajian ini percaya bahawa kegiatan pelacuran mereka telah mengotorkan diri mereka dan dengan itu, mereka tidak boleh sembahyang -- "Saya tidak suci, saya berasa curiga sama ada saya mempunyai keyakinan untuk melakukannya (sembahyang)", "tubuh badan saya tidak suci, jadi saya tidak boleh mengerjakan (sembahyang)."

Sememangnya, terdapat beberapa transeksual yang tidak fikir bahawa transeksualisma mereka menimbulkan sebarang masalah serius kepada amalan agama mereka. Satu lagi masalah besar yang dihadapi oleh para transeksual ialah berkenaan kewalian iaitu penjaga kuasa lelaki yang perlu secara mutlak ketika perkahwinan wanita dalam undang-undang Islam. Dalam tinjauan ini, kebanyakan transeksual menyatakan bahawa kedudukan mereka tidak akan melayakkan mereka sebagai wali dan dengan itu mereka sama sekali

tidak dapat memainkan peranan menikahkan saudara mara perempuan mereka dalam istiadat-istiadat perkahwinan (akad nikah).

Dalam Agama Islam, waris lelaki dan perempuan menerima bahagian lain harta pusaka, biasanya lelaki menerima bahagian yang lebih banyak. Hampir setengah daripada para transeksual yang beragama Islam dalam kajian tidak memberi ulasan tentang perkara ini. Bagaimanapun daripada mereka yang memberi ulasan ramai nampaknya yang berpendapat bahawa transeksualisma tidak akan menimbulkan masalah dalam penerimaan harta pusaka. Ini mungkin sama ada disebabkan oleh kejahilan mereka tentang undang-undang harta pusaka Islam atau mereka sebenarnya tidak keberatan untuk menerima bahagian yang diperuntukkan kepada waris perempuan.

Kebanyakan transeksual dalam tinjauan ini tidak memberi ulasan sekiranya transeksualisma akan menimbulkan masalah pengkebumian apabila seseorang itu mengginal dunia kelak. Bagaimanapun daripada mereka yang memberi pandangan, ramai pula para transeksual yang menyatakan bahawa mereka lebih suka dikebumikan sebagai perempuan daripada sebagai lelaki manakala sebilangan kecil daripada mereka bersikap acuh tak acuh dan menyatakan bahawa mereka akan menyerahkan "masalah" itu kepada pihak berkuasa agama untuk menjalankan pengkebumian sebagai cara lelaki atau cara perempuan.

SIKAP MASYARAKAT MALAYSIA TERHADAP TRANSEKSUALISMA

Ikuti tanggapan para transeksual dalam kajian ini sikap umum masyarakat Malaysia adalah sikap tidak mahu menerima transeksualisma. Kebanyakan daripada transeksual mendedahkan bahawa mereka seorang dihina dan dipersenda oleh masyarakat umum. Beberapa transeksual membuat tanggapan bahawa, misalnya, "70% daripada orang Malaysia mendapati kami (para transeksual) ganjil dan akan mentertawakan kami"; "mereka memandang rendah terhadap kami dan benci akan Mak Nyah" dan "mereka memaki dan memperkecil-kecilkan kami dan memencilkan kami."

Terdapat juga transeksual yang mempunyai pendapat yang lebih sederhana mengenai sikap umum yang terdapat sekarang ini terhadap transeksualisma. Mereka berpendapat bahawa, seperti juga kebanyakan perkara, tentu sahaja terdapat dalam masyarakat kita, mereka yang menerima dan mereka yang menolak transeksual. Namun demikian, hampir kesemua transeksual yang ditinjau berpendapat bahawa hanya segelintir ahli masyarakat sahaja yang memahami atau menerima transeksual-transeksual ini.

Para transeksual yang dikaji memberi beberapa cadangan dan cara untuk menukar sikap negatif orang ramai terhadap transeksualisma. Cara-cara ini secara kasarnya dapat dibahagikan kepada yang pasif dan aktif. Cara yang pasif termasuk cadangan supaya transeksual berkelakuan baik, seperti "wanita sebenar" iaitu bersifat kewanitaan dan lemah-lembut. Tambahan lagi, transeksual harus bertanggung penghinan orang ramai ini dengan sabar dan berdiam

diri. Ada juga yang merasa bahawa transeksual sendiri harus menunjukkan lebih tegas dan giat dalam memulakan usaha untuk menukar sikap umum yang negatif yang terdapat sekarang terhadap transeksualisma. Sebagai langkah permintaan, ada yang mencadangkan supaya transeksual bergabung dan membentuk pertubuhan sosial yang diiktiraf oleh masyarakat. Para transeksual harus memberi maklumat dan penjelasan mengenai transeksualisma kepada orang ramai untuk membolehkan mereka memahami serta menerima transeksual di negara ini. Untuk mendapat kepercayaan masyarakat Malaysia bahawa transeksual juga harus dianggap sebagai manusia biasa, maka mereka harus saling bergiat dengan masyarakat secara menyertai pertubuhan-pertubuhan sosial atau menjalankan kegiatan kebajikan masyarakat. Transeksual juga boleh mempengaruhi media massa untuk meninggikan imej yang positif bagi transeksual di negara ini. Seorang transeksual mencadangkan yang mereka boleh ada mempengaruhi pertubuhan-pertubuhan politik misalnya (Wanita MCA) "supaya menerima transeksualisma dan menerusi pertubuhan ini, penderitaan transeksual dapat didedahkan" kepada masyarakat Malaysia. Beberapa transeksual berpendapat bahawa dengan mempunyai kerja yang diterima masyarakat, para transeksual dapat meyakinkan masyarakat supaya menerima mereka sebagai mana-mana manusia biasa dengan kemahiran dan kebolehannya yang tersendiri.

IKHTISAR

Hampir kesemua, kecuali seorang, daripada para transeksual yang ditinjau adalah asalnya dilahirkan sebagai orang lelaki.

Kebanyakan daripada mereka boleh dikatakan muda iaitu berusia di antara 22 hingga 30 tahun. Kecuali bagi anak sulung dalam keluarga, susunan kelahiran mereka berbeza dan sekurang-kurangnya dalam kajian ini, tidak dijelaskan bahawa susunan kelahiran tertentu membawa kepada terjadinya transeksualisma. Kebanyakan transeksual adalah dari rumpun bangsa Melayu, lebih disebabkan oleh cara pemilihan penduduk dan bukannya sebarang faktor lain. Ramai juga di antara mereka yang sekurang-kurangnya mempunyai pendidikan sekolah menengah. Namun begitu, maklumat tentang pekerjaan dan pendapatan tidak dapat diperolehi secara yang memuaskan. Walau bagaimanapun, nampaknya mereka ini bekerja dalam berbagai-bagai jenis pekerjaan, lebih yang berbentuk perkhidmatan daripada pekerjaan profesyenal atau mahir. Adalah dipercayai bahawa sebilangan besar daripada mereka bekerja sebagai pelacur sambilan, kerana lebih setengah daripada jumlah mereka mendedahkan bahawa mereka menerima wang daripada hubungan seks.

Kebanyakan daripada transeksual yang ditinjau menyatakan mereka mula berpakaian silangan semasa berumur di antara 15-21 tahun dan memakai disekitar rumah mereka sahaja. Nampaknya, ramai daripada mereka mula menyedari transeksualisma mereka balikan semasa berusia lebih muda, iaitu antara 7 hingga 14 tahun. Ibu bapa kebanyakan daripada mereka kini dapat menerima keadaan transeksualisma mereka. Di antara adik-beradik mereka, yang perempuan nampaknya lebih mudah menerima tingkah laku demikian berbanding dengan adik beradik lelaki.

Walaupun tidak ramai daripada para transeksual mengamalkan melancap, kebanyakan daripada mereka mengalami hubungan seks yang pertama semasa remaja mereka (15-21 tahun), dan kebanyakannya pula dengan pasangan lelaki. Tambahan pula, kebanyakan daripada mereka melakukan seks anal berbanding dengan seks oral. Lebih daripada setengah mengaku yang mereka mengalami ereksi apabila cuba melakukan hubungan seks dan juga menikmati orgasma semasa melakukan hubungan seks. Adalah menarik dan penting juga jika diperhatikan bahawa ada di antara mereka yang tegas menyatakan yang mereka tidak pernah menusukkan zakar mereka dalam persetubuhan seks anal. Ini membayangkan bahawa transeksual yang tersebut mengambil peranan jantina perempuan semasa melakukan hubungan seks, yang memang selaras dengan identifikasi psikoseksual diri mereka dengan jantina perempuan, dan dengan itu menolak penggunaan genitalia lelaki mereka. Mungkin ini juga sebabnya mengapa tidak ramai yang pernah melancap sebelum itu. Identifikasi psikoseksual dengan jantina perempuan ini, iaitu yang berlawanan dengan seks biologinya sendiri, seterusnya dibuktikan lagi dengan maklumat bahawa semua transeksual yang ditinjau menggambarkan diri mereka sebagai perempuan dalam mimpi mereka, dan juga hanya naik berahi apabila mereka berkhayal mengenai seks sebagai perempuan. Identifikasi psikoseksual dengan jantina perempuan seperti ini, mungkin dapat dikesan kembali daripada pengalaman semasa kanak-kanak hampir kesemua transeksual. Mereka didapati lebih bermain dengan budak perempuan daripada lelaki sebagai budak-budak dan kesemua mereka banyak bermain dengan anak patung, masak-masak dan keluarga olok-olok

STATUS DARI SEGI UNDANG-UNDANG

Senasas kecil.

Walaupun hanya 6 orang daripada mereka telah menjalani pembedahan penukaran seks, kebanyakan daripada yang lainnya telah menjalani proses perubatan untuk cuba menambahkan ciri keinginan perempuan, iaitu terutamanya dengan pil/suntikan hormon. Kebanyakan daripada mereka ingin pembedahan penukaran seks.

Dari segi swapengamatan, lebih setengah daripada mereka menganggap diri mereka sebagai manusia biasa.

Ramai di antara transeksual yang ditinjau tidak memberi komen tentang fatwa yang melarang pembedahan penukaran seks untuk para transeksual beragama Islam. Namun demikian, lebih ramai transeksual yang tidak bersetuju dengan fatwa itu daripada yang bersetuju. Walau bagaimanapun, kebanyakan mereka menyatakan bahawa masalah utama mereka dalam amalan agama ialah tentang jenis pakaian yang harus dipakai, atau sama ada perlu mengikut jemaah lelaki atau perempuan apabila bersembahyang dimasjid.

MASALAH SOSIAL

Di negara ini, transeksualisma dan masalah seks lain yang berkaitan tidak banyak diberi perhatian dalam membuat penyelidikan. Para transeksual sudah banyak merayu untuk mendapatkan bantuan perubatan, guaman, keagamaan dan pengiktirafan masyarakat, dan sememangnya mereka harus diberi pertimbangan yang wajar dalam pelbagai masalah ini.

STATUS DARI SEGI UNDANG-UNDANG

Para transeksual yang telah menjalani pembedahan penukaran seks memerlukan pengesahan undang-undang tentang status baru mereka. Tanpa pengiktirafan undang-undang mengenai jantina baru ini, pra transeksual masih mempunyai masalah, tidak kira apacara pembedahan yang telah mereka jalani.

Berdasarkan perkara ini, transeksual dibenarkan menukarkan nama mereka pada surat-surat rasmi seperti pada kad pengenalan mereka. Pertukaran ini dibuat dengan melampirkan bukti pembedahan, yang juga memudahkan pertukaran pada dokumen lain.

Peraturan undang-undang ini memberi para transeksual satu jantina yang sah dari segi undang-undang, iaitu jantina yang selaras dengan jantina anatominya yang baru. Surgeri umpukan semua seks boleh merupakan perbezaan di antara kehidupan yang penuh kecewa dan hampa, dengan kehidupan yang penuh erti dan bahagia sebagai manusia (Benjamin dan Ihlenfeld, 1973).

PERKAHWINAN

Di Malaysia, Akta Pemulihan Undang-Undang (Perkahwinan dan Penceraian) 1976 menentukan perkahwinan dalam masyarakat kita. Seksyen 69 menyatakan bahawa:-

Suatu perkahwinan.....adalah batal jika:-

(d) pihak-pihak yang terlibat masing-masing bukannya lelaki dan perempuan".

Ang demikian, patutkah perkahwinan para transeksual lepasembedahan dengan anggota seks biologi yang sama diiktirafkan sebagai sah? Pernah berlaku dua perkahwinan seperti ini di Malaysia, satu di Sarawak dan satu lagi di Johor. Majlis Agama Islam Sarawak tidak mengiktirafkan perkahwinan tersebut (Utusan Melayu, 1978) kerana majlis itu tidak dapat menentukan bahawa "isteri" merupakan seorang wanita, dan dengan itu syarat perkahwinan tidak dipenuhi kerana salah satu syarat ialah bahawa perkahwinan itu mestilah diantara lelaki dan wanita (Utusan Melayu, 1978). Walau bagaimanapun di Johor, perkahwinan itu diiktirafkan oleh Jabatan Agama Johor (Utusan Melayu, 1975), tetapi peristiwa ini berlaku sebelum keputusan Persidangan Raja-Raja.

Peranan dan fungsi institusi perkahwinan dalam masyarakat merupakan perkara yang agak penting sebagai tanggapan terhadap kesahan perkahwinan seperti ini.

PERKERJAAN

Perspek untuk mendapatkan pekerjaan bagi para transeksual adalah agak muram. Sebilangan besar daripada mereka gagal mendapat kerja di pejabat-pejabat. Sama ada mereka berpakaian seperti lelaki

dan sering disenda kerana rambut mereka yang panjang dan perlakuan mereka yang janggal, atau mereka memohon sebagai perempuan tetapi tidak dapat menunjukkan kad pengenalan mereka dan dengan itu tidak boleh didaftarkan untuk jawatan mereka. Ini mungkin membawa mereka terjun kelembah pakaian.

MENGAMBIL ANAK ANGKAT

Adakah seorang transeksual dibenarkan mengambil anak angkat? Ada di antara mereka berjaya memohon untuk mengambil anak angkat. Permohonan dibuat pada tahun 1979/1980 oleh pasangan Melayu yang si isteri itu adalah transeksual lelaki yang telah mengalami pembedahan menukar seks. Permohonan mereka telah diluluskan kerana dari semua segi pasangan tersebut telah berkahwin dan telah menyesuaikan diri masing-masing dan memuaskan semua syarat-syarat lain. Walau bagaimanapun, permohonan ini dibuat sebelum Persidangan Raja-Raja memutuskan bahawa operasi umpukan semula seks adalah dilarang. Sama ada permohonan yang dibuat oleh para transeksual untuk mengambil anak angkat di masa hadapan akan diluluskan masih menjadi tanda tanya.

KESIMPULAN

Transeksualisma ialah penyimpanan seks yang terdapat dalam semua budaya. Adalah juga jelas bahawa keinginan untuk menjalani pembedahan menukar seks menjadi utama bagi kehidupan para transeksual. Kebimbangan dan kekiluan yang dilahirkan oleh para transeksual adalah kasar dan mendesak. Satu daripada keperluan yang paling besar untuk bantuan bukan hanya dari segi perubatan

tetapi juga daripada masyarakat. Keseluruhannya, yakni masyarakat yang rela menerima mereka sebagai manusia yang berguna dan mempunyai banyak masalah yang rumit. Para transeksual ini sering dapat menyelesaikan masalah mereka sendiri jika mereka diberikan peluang untuk menyatakan sendiri peranan seks yang sesuai dan yang mengenangkan kepada mereka. Sifat-sifat yang nyata terdapat pada para transeksual telah ingin diiktiraf, diberi perhatian dan diterima oleh masyarakat serta dengan perasaan terkedalam kerana disisihkan dan diabaikan.

Dari segi kesihatan, setiap individu berhak menikmati taraf kesihatan yang terbaik, bukan sahaja dari segi fizikal, tetapi juga dari segi sosial dan mental. Dengan hal demikian, mereka juga berhak menjalani operasi umpukan seks, seperti setiap individu mempunyai hak, sedikit sebanyak, untuk melakukan apa yang mereka suka terhadap tubuh badan mereka sendiri. Sikap persekitaran sosial terhadap transualisma sepatutnya bersimpati dan mengizinkan dan mudah-mudahan sikap ini akhirnya akan memudahkan para transeksual menjalani hidup yang sempurna dan memuaskan yang sewajarnya mereka nikmati.

R U J U K A N - R U J U K A N

- Al-Haj M.F. Karim, Al-Hadis: An English Translation and Commentary of Mishkatut-Masabih (3rd ed). Dacca: Islam Mission Trust, Bk 1, pp 613-615, 1969.
- American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 3rd ed. Washington D.C.: American Psychiatric Association, p. 261, 1980.
- Belli M.M. Transsexual Surgery: A New Tort? The Journal of the American Medical Association, 239 (20), 2143-2144, 1978.
- Benjamin H. & Ihlenfeld C.L.: Transsexualism. The American Journal of Nursing, 73, p. 461-467, 1973.
- Bowman K.M. & Engle B., Sex Offences: The Medical and Legal Implications of Sex Variations. Law and Contemporary Problems, 25, p. 292, 305, 1960.
- Green R.L., Transsexualism: Mythological, historical and cross-cultural aspects. In Benjamin H., The Transsexual Phenomenon. New York: Julian Press 1966.
- Hoenig J. & Torr J.B.D. Karyotyping of transsexualists. Journal of Psychosomatic Research, 8, 157-9, 1964.
- Lukianowcz N., Survey of various aspect of transvestism. Journal Nervous and Mental Disease, 128, 36-64, 1959.
- Meyers D.W., The Human Body and the Law: A Medico-Legal Study. Edinburgh: Edinburgh University Press, p. 48, 1970.
- Money J., Determinants of Sexual Behaviour, Illinois: Thomas C.C. 1963.
- Money J., Hampson J.G. & Hampson J.L. Imprinting and the Establishment of Gender Role. Archives of Neurology and Psychiatry, 77, pp. 333-336, 1957.
- Money J. & Walker P.A. Counselling the Transsexual. Handbook of Sexology (ed) Money J. & Musaph H. Amsterdam: Elsevier/North-Holland Biomedical press, 1977.
- Pauly I.B., The Current Status of the Change of Sex Operation. The Journal of Nervous and Mental Disease, 147 (5), p. 460-463, 1968.
- Pauly I.B., Male Psychosexual Inversion: Transsexualism. Archives of General Psychiatry, 13: 172, 1965.

Schapira K. & Brierley H. The Assessment and Management of Transsexuals Problems. British Journal of Hospital Medicine, pp 53-69, 1979.

Smith D.K. Transsexualism, Sex Reassignment Surgery, and the Law, Cornell Law Review, 56(6), p. 963, 1971.

Stoller R.J., In the Sexual Experience (ed) Sadock B.J., Kaplan H.I. and Freedman A.M. Baltimore: Williams and Wilkins, 1976.

Taitz J. The Legal Consequences of a Sex Change - A Judicial Dilemma. The South African Law Journal, 97(1), p. 65, 67, 1980.

Tsoi W.F., Kok L.P. & Long F.Y. Males Transsexualism in Singapore: A Description of 56 cases. The British Journal of Psychiatry, 131, p. 405, 1977.

Utusan Melayu, 6 July 1974.

Utusan Melayu, 6 November 1975.

Utusan Melayu, 20 September 1978.

Utusan Melayu, 28 September 1978.

Walinder J. Transsexualism: definition, prevalence and sex distribution. Acta Psychiat. Scandinavia, Suppl. 203, 255-8, 1968.

Worsten F.G. & Marsh J.T. Psychological Factors in Men Seeing Sex Transformation: A Preliminary Report. American Journal of Medical Association, 157 (15): 1292 - 1298, 1955.